

AVHOPPEN

UNGA LÄMNAR UPPDRAG I LANDSTING OCH KOMMUN

Rapporter om att allt fler folkvalda, och i synnerhet unga folkvalda, lämnar sina uppdrag i förtid har under den senaste tiden fått stor uppmärksamhet. Dalarnas forskningsråd genomför på uppdrag av Region Dalarna en intervjustudie i syfte att utveckla kunskap kring detta.

Är utvecklingen verkligen så alarmerande som media vill ge sken av? Varför hoppar unga politiker i regionen av sina uppdrag? Hur kan beslutet att avsäga sig ett politiskt uppdrag förstås i relation till hur den unga politikern uppfattar det politiska systemets utformning och sina egna möjligheter att påverka? Hur påverkas ett sådant beslut av den egna livssituationen och eventuella svårigheter att kombinera ett politiskt uppdrag med utbildning, arbete, ett rörligt liv, familj och andra engagemang? Vad skulle kunna få fler unga politiker att stanna kvar på sina poster?

Resultatet av studien kommer att presenteras i maj.

Upplysningar: Linnéa Hassis, HUR/DFR, 023-70 91 77, linnea.hassis@dfr.se
Helena Kåks, HUR/DFR, 023-70 91 29, helena.kaks@dfr.se

HUR UPPLIVER MÄNNISKOR I DALARNA SIN LIVSMILJÖ?

■ Dalarnas forskningsråd har fått i uppdrag av Region Dalarna att analysera den stora enkät om människors upplevda livsmiljö i Dalarna, som har skickats ut. Tanken är att fånga upp hur människor i Dalarna upplever sin vardag. Viktiga frågeställningar är tillgänglighet och utbud, arbetspendling, hälsa och livskvalitet, boende och delaktighet i samhället. Dessa områden kommer att belysas på olika geografiska nivåer, samt ur ett ålders- och köns-perspektiv. Resultaten kommer kontinuerligt att presenteras för de verksamheter som vill använda materialet som underlag i sin planering. Arbetet beräknas att avslutas under våren 2009.

Upplysningar: Johan Kostela, DFR,
023-70 91 25, johan.kostela@dfr.se och
Sven Lagerström, DFR, 023-70 91 78

Lena Dahlberg

Kevin McKee

ÄLDREFORUM FÅR NY LEDNING

■ I maj tar Lena Dahlberg över efter Claes Herlitz som verksamhetsledare för ÄldreForum vid Dalarnas forskningsråd. Samtidigt kommer Kevin McKee att anställas för att utveckla forskningen inom äldreområdet. Båda kommer att dela sin tid mellan DFR och Högskolan Dalarna. Claes Herlitz får en friare roll vid DFR samtidigt som han med ålderns rätt trappar ned.

Lena arbetade vid DFR 1995–2004 och var verksamhetsledare vid ÄldreForum 2002–2004. Hennes doktorsavhandling (från 2004) handlade om hur kommuner och frivilligorganisationer stödjer äldres anhöriga. Under senare tid har hennes forskning främst rört social exkludering bland äldre. Sedan 2004 har Lena arbetat vid Sheffield Hallam University i England, där hon både forskat och haft chefsroller.

Kevin disputerade i psykologi år 1986. Hans forskning rör äldre människors livskvalitet och hur den påverkas av förändringar i deras fysiska och psykiska hälsa. Han kommer närmast från Sheffield Institute for Studies on Ageing (SISA) vid University of Sheffield, där han anställdes som lektor 1994 och blev "Senior Lecturer" år 2003. Han anställs nu som professor inom äldreområdet med tiden delad mellan ÄldreForum och Högskolan Dalarna.

Upplysningar: Claes Herlitz,
DFR/ÄF, 023-70 91 73,
claes.herlitz@dfr.se

Tillbaka i forskningsrådet!

REFLEXION

ÄNTLIGEN ÄR Individ och familjeomsorgen i Borlänge tillbaka i Dalarnas forskningsråd! I samband med att samarbetet med Högskolan Dalarna tog fart genom SUD-rådet för ett antal år sedan beslutade våra politiker att vi skulle lämna forskningsrådet och enbart satsa på högskolan. Jag förstod aldrig det beslutet. För mig är det självklart att vi behöver både högskolan och forskningsrådet. Det är två miljöer som befuktar och berikar varandra och de kan och ska inte ställas mot varandra.

I BORLÄNGE HAR vi inom IFO inspirerats av Folkhälsoinstitutets sammanställningar av var forskningen står i dag i socialt arbete. FHI har gjort föredömliga verktygslådor om arbetsmetoder i det sociala arbetet som står i samklang med aktuell forskning. Samtidigt fokuserar socialstyrelsen och SKL på evidensbaserade metoder och evidensbaserad praktik i socialt arbete.

Från alla håll är det i dag ett starkt fokus på evidens. Jag välkomnar detta. Socialtjän-

”Ingen kommun klarar detta på egen hand”

tens största utvecklingsområde finns här. Vi vet alla hur lite utrymme vardagen ger för reflektion kring vilka effekter vårt sociala arbete har och vilken metodik och teoretisk grund vi bedriver socialt arbete utifrån. Det stora arbetsflödet och den kärva ekonomin i kommunerna gör att utvärdering av arbetet får alltför lite utrymme.

JUST KOMMUNERNAS katastrofala budgetunderskott gör det ännu mera nödvändigt att reflektera kring hur vi kan bedriva socialt arbete på bästa

sätt ur kvalitets – effektivitets – och evidensperspektiv. Vi ska inte okritiskt anamma alla nya metoder som kommer. Men vi har en skyldighet mot våra brukare och skattebetalare att göra det bästa vi kan. Därför måste vi ta till oss av den aktuella forskningen och efter bästa förmåga omsätta den i praktiskt socialt arbete.

Det är här DFR spelar en viktig roll. IFO-verksamheterna behöver stöd i denna process. Ingen kommun klarar detta på egen hand. DFR är ett viktigt forum för erfarenhetsutbyte och ger möjlighet till en gemensam process i länet.

NÄR JAG LÄSER de senaste minnesanteckningarna från IFO-forums chefsmöte ser jag att diskussionen mycket har handlat om dessa frågor. Protokollet speglar en diskussion som pågår ute i verksamheterna. Det finns en oro kring betoningen av evidensbegreppet. Är allt vi gjort tidigare i socialt arbete inte värt något? Så är det naturligtvis inte. Det görs otroligt mycket bra arbete. Men vi kan inte vara säkra på att vi gör helt rätt saker på bästa sätt, så länge vi inte kan beskriva vad vi gör, följer upp och utvärderar.

Det är min förhoppning att IFO i Borlänge ska få stor nytta av arbetet i DFR. Jag hoppas också att de kommuner som ännu inte är med i forskningsrådet kommer med i framtiden. Då får DFR och IFO-verksamheterna en ännu mer stabil grund att stå på.

Lena Angberg, socialchef i Borlänge

DFR UTVÄRDERAR UTVECKLING

Under året har Dalarnas forskningsråd fått en rad uppdrag att följa och utvärdera utvecklingsprojekt. Utvärderingsarbetet har lagts upp i form av så kallad följeforskning. Detta innebär att utvärderingsarbetet ska bidra med kunskap och stöd under projekttiden.

Enligt Nutek är syftet med följeforskningen 1) att löpande ge återkoppling till projektet som ökar möjligheterna att nå målsättningen och att 2) bidra till ett systematiskt lärande om förändringsarbete. Dessutom skall följeforskningen 3) återföra resultat och erfarenheter som kan bidra till "bättre" lösningar i praktiken. För närvarande pågår följeforskning i följande projekt:

Triple Steelix

Triple Steelix är ett initiativ för att utveckla stål- och verkstadsindustrin i Bergslagen. Initiativet har som Vinnväxtvinnare ett långsiktigt ekonomiskt stöd från Vinnova. Jernkontoret har givit Dalarnas forskningsråd uppdraget att följa och värdera initiativet, och detta arbete påbörjades 2004 och pågår fortfarande.

Dalametoden

Dalametoden drivs av Region Dalarna. Syftet med projektet är att stödja en utveckling av samhällets planeringsprocesser så att det lokala och regionala planeringsarbetet knyts närmare varandra och att fysisk- och utvecklingsplanering i högre grad integreras. Projektet innehåller regionala aktiviteter och särskilt stöd till sju projektkommuner. Uppdraget att som följeforskare följa och utvärdera projektet påbörjades under hösten 2008 och kommer att fortsätta under 2009.

Findit

Findit, Forum for Industrial IT-solutions, syftar till att konsolidera och utveckla ett kompetenscentrum för industriell IT. Projektet drivs av Sandbacka

Park Utveckling i Sandvikens kommun. I offentlig upphandling fick rådet uppdraget att följa och utvärdera projektet. Uppdraget påbörjades i november 2008 och kommer att fortsätta under 2009.

InnoWent

Högskolan Dalarna och Stiftelsen Teknikdalen driver i samverkan InnoWent – att gemensamt arbeta för att utveckla en stark infrastruktur med syftet att generera ökad tillväxt och sysselsättning både inom nya och befintliga kunskapsområden. Följeforskningsuppdraget delas mellan högskolan och forskningsrådet, där rådet har Högskolan Dalarna och dess del i projektet i fokus. Följeforskningsuppdraget pågår till och med december 2009.

FIVE

Projektet FIVE syftar till att underlätta för unga att etablera sig i arbetslivet. Kortfattat handlar verksamheten om praktikförmedling och kompetensutveckling för arbets sökande unga vuxna. Projektet drivs av medlemsorganisationen Näringslivet Falun/Borlänge i samarbete med arbetsförmedlingen. Följeforskningsuppdraget kommer att pågå till våren 2011.

Driveget

Driveget drivs av Region Falun/Borlänge. Projektet syftar till att vidareutveckla arbetsformer för att stödja en utveckling där fler kvinnor startar och driver företag, där fler små och medelstora företag klarar en hållbar utveckling efter två till tre års verksamhet samt att fler ägarväxlingsprocesser kan genomföras med fortsatt konkurrenskraftigt företagande. Dalarnas forskningsråd, tillsammans med Högskolan Dalarna, har fått följeforskningsuppdraget i offentlig upphandling och arbetet ska pågå till och med 2010.

Upplysningar: Jan Messing, DFR,
023-70 91 38 jan.messing@dfr.se
Elisabeth Ahnberg, DFR,
023-70 91 30 elisabeth.ahnberg@dfr.se

GEMENSAM VISION FÖR TURISMEN I SÄLEN

■ Under senare år har konkurrensen inom fjällturismen ökat betydligt genom stora investeringar på ett flertal orter. Företagen i Sälen har uppmärksammat den ökande konkurrensen och sett ett behov av att bemöta den.

För att göra Sälen mer attraktivt ansågs det nödvändigt att enas kring ett gemensamt program med gemensamma mål och visioner för Sälen. Programmet kom att kallas Sälen i Världsklass. Syftet var att arbeta fram en gemensam vision och målbild, konkreta handlingsplaner för Sälens utveckling samt att skapa ett gemensamt engagemang och gemensamma åtaganden bland Sälens entreprenörer och övriga intressenter.

Dalarnas forskningsråd fick av Föreningen Turismintressenter i Sälen i uppdrag att utvärdera projektet "Sälen i världsklass". Utvärderingen syftade till att lyfta fram medverkande aktörers erfarenheter och åsikter gällande projektet samt att redogöra för huruvida syfte och mål uppfyllts.

Utvärderingen visar bland annat att fem utvecklingsområden arbetats fram: barmarksaaffär, gestaltningsprogram, infrastruktur, Sälens by och bemötande. Dessa utvecklingsområden avser man att arbeta vidare med för att stärka Sälens konkurrenskraft som turismort.

Upplysningar: Johanna Jansson, DFR,
023-70 91 90, johanna.jansson@dfr.se

FÖREBYGGANDE HEMBESÖK I FALU KOMMUN

■ Omvårdnadsförvaltningen i Falu kommun och Närsjukvården Falun genomför under åren 2008–2010 förebyggande hembesök hos personer födda 1927 och 1928. Syftet är bl.a. att skapa ökade möjligheter för målgruppen att bo kvar i hemmet samt öka kunskapen om olika stödformer och om hemsäkerhet.

ÄldreForum följer och utvärderar detta arbete. Utvärderingen görs genom bearbetning och analys av enkäter till deltagarna och biståndsbedömarna. I utvärderingen ingår också att sammanfatta och bedöma den använda modellen för förebyggande hembesök.

Utvärderingsarbetet ska genomföras av Claes Herlitz och Sara Wolff. Arbetet kommer att påbörjas våren 2009 och avslutas i början av år 2010.

**Upplysningar: Claes Herlitz, DFR/ÄF,
023-70 91 73, claes.herlitz@dfr.se
Sara Wolff, DFR/ÄF,
023-70 91 87, sara.wolff@dfr.se**

VARFÖR ÖKAR HEMTJÄNSTENS KOSTNADER?

■ Hedemora kommun har uppdragit åt ÄldreForum att undersöka hur behovsbedömningar och vårdtyngd i kommunens hemtjänst har utvecklats de senaste åren. Bakgrunden är att kommunens kostnader för denna del av äldreomsorgen har ökat betydligt och ligger högre än genomsnittet för Dalarna och riket.

Undersökningen har genomförts av Renita Sörensdotter och redovisades för kommunen i mars 2009. Arbetet bygger på lokal och nationell statistik, men framför allt på intervjuer med personer i Hedemora kommun som har en god bild av äldreomsorgens förändringar under de senaste åren.

Studien visar att det har skett en ökning av både vårdtyngden och antalet brukare inom hemtjänsten i Hedemora kommun. Detta har lett till att det blivit fler multihandikappade personer med stor vårdtyngd inom hemtjänsten. Det finns också flera andra förklaringar till kostnadsutvecklingen, som redovisas i en rapport från projektet. Rapporten kommer att finnas på www.dfr.se.

**Upplysningar: Renita Sörensdotter,
070-473 60 57, renita.sorensdotter@kvinfor.su.se**

SÄRSKILT BOENDE FÖR ÄLDRE – HUR SER DET UT I DALARNA?

■ ÄldreForum har med ekonomiskt stöd av Region Dalarna och Landstinget Dalarna kartlagt de särskilda boendena för äldre i Dalarna – d.v.s. boenden för service och omvårdnad för äldre som behöver särskilt stöd. Syftet har varit att skapa en klar bild av dagens situation inom ett område där snabba förändringar har skett under de senaste åren.

Kartläggningen omfattar samtliga särskilda boenden i Dalarna i kommunal regi. Uppgifter har inhämtats från kommunerna om genomförda och planerade förändringar av antalet platser, om tillgång till service av olika slag på boendena samt om deras standard i olika avseenden. Ett förslag till förenklad indelning i olika boendetyper har också utarbetats. Materialet kommer att publiceras under våren 2009.

**Upplysningar: Claes Herlitz, DFR/ÄF,
023-70 91 73, claes.herlitz@dfr.se
Johanna Jansson, DFR/ÄF,
023-70 91 90, johanna.jansson@dfr.se**

PROJEKT INOM KOMPETENSSTEGEN UTVÄRDERADE

■ Inom ramen för den statliga satsningen Kompetensstegen har DFR under åren 2006–2008 följt och utvärderat tio av länets projekt rörande kompetensutveckling av kommunernas vård- och omsorgspersonal. Motsvarande projekt i Bollnäs kommun har också studerats. Våren 2008 avrapporterades tre av de totalt elva projekten. De återstående åtta kommer att slutföras och avrapporteras till kommunerna under våren 2009.

Intressanta erfarenheter har framkommit ur detta arbete. DFR:s ambition är att under hösten 2009 göra en mer övergripande sammanställning och analys av samtliga kommuners arbete. Där ska en presentation göras av de kommunspecifika projekten men också slutsatser dras utifrån de erfarenheter som DFR fått av att på nära håll följa och studera den här typen av kommunala projekt.

**Upplysningar: Sara Wolff, DFR/ÄF,
023-70 91 87, sara.wolff@dfr.se**

KAN DALARNA UTVECKLA TRÄDGÅRDSURISM?

■ Dalarna har idag många trädgårdar av stort värde och med stort besöksunderlag. Utifrån klimat och geografiskt läge finns förutsättningar att utveckla denna växande gren av turism.

Basen finns i en rad anläggningar med skiftande karaktär och innehåll. Här finns många värdefulla och uppmärksammade trädgårdar och några är också öppna för allmänheten. Grunden finns, men många trädgårdar behöver råd och stöd. Görs detta kan trädgårdsturism i framtiden spela en viktig regionalpolitisk roll och bidra som en länk i den viktiga turismen i länet. I ett nytt projekt vid Dalarnas forskningsråd skall förutsättningarna för att utveckla trädgårdsturism i Dalarna undersökas.

Som utgångspunkt sammanställs ett kunskapsunderlag om länets anläggningar. Om förstudien visar på en utvecklingspotential kommer medel att sökas för kompletterande studier. De kan exempelvis resultera i utveckling av ett antal trädgårdar, utarbetande av en guide till trädgårdar i Dalarna eller skapandet av ett hållbart nätverk mellan trädgårdsägarna.

Förstudien genomförs under 2009 och medel har erhållits från Länsstyrelsens lantbruksenhet.

Projektledare är landskapsarkitekt Inger Berglund, dotGreen Landskap och Miljö AB. Thomas Tydén Dalarnas forskningsråd, Lotta Magnusson Region Dalarna, Olle Lind Länsstyrelsens kulturmiljöenhet utgör studiens referensgrupp.

**Upplysningar:
Inger Berglund, 0705-876791**

Ovan: Margit Palmgren tar en promenad med vårdhundsteamet Harriet Gustafsson och pudeln Jolly.

Till vänster: Kursledaren Ingeborg Höök fäster elevvästen på den blivande vårdhunden.

HIV OCH AIDS: RISKBETEENDET HAR ÖKAT

■ Claes Herlitz vid DFR har i en serie enkätundersökningar sedan 1987 följt utvecklingen av den svenska allmänhetens kunskaper, attityder och beteenden relaterat till HIV/AIDS. Hittills har åtta sådana undersökningar genomförts med totalt närmare 17 000 svars-personer, och ett femtontal vetenskapliga artiklar har publicerats. Projektet är därmed ett av de internationellt sett mest omfattande i sitt slag.

Den senaste undersökningen genomfördes under 2007 och publicerades 2008 som en rapport från Socialstyrelsen. Den visar att det sexuella riskbeteendet i relation till HIV och andra sexuellt överförda infektioner har ökat markant sedan projektet startade, speciellt bland ungdomar och under tiden efter år 2000. Också allmänhetens inställning till tillfälliga sexuella kontakter har blivit allt mer tillåtande.

Under år 2009 kommer ytterligare några vetenskapliga artiklar baserade på enkätmaterial att utarbetas. Nästa enkätundersökning planeras till år 2011.

**Upplysningar: Claes Herlitz, DFR/ÄF,
023-70 91 73, claes.herlitz@dfr.se**

VÅRDHUNDSTEAM UTBILDAS PÅ DISTANS

■ Den 28 februari hölls första träffen i en 1-årig distansutbildning för blivande diplomerade vårdhundsteam med inriktning på äldreboenden. Sju av kursdeltagarna kommer från Dalarna, och fem av dem arbetar på demensboenden i Vansbro, Ludvika, Orsa, Borlänge och Falu kommuner. Kursen anordnas av Vårdhundskolan, som är ett projekt med stöd från Arvsfonden i föreningen Hälsans Naturs regi. Utbildningen hålls på Garpenbergs Utvecklingscentrum.

Hundarna har genomgått lämplighetstest och kommer tillsammans med sina förare att arbeta bl.a. med fysisk träning, minnesträning, stimulans och social kontakt. För att enheterna ska få bästa möjliga utbyte av träning med vårdhund genomgår några ur övriga personalen på äldreboendena också delar av utbildningen.

Dalarnas hittills enda diplomerade vårdhundsteam finns i Avesta kommun. Det är arbetsterapeut Harriet Gustafsson, som med sina båda pudlar arbetar dels på Lindhagens korttidsvistelse, men också på några andra äldreboenden i kommunen. Träningen sker i grupp eller enskilt med de boende. Harriet, som planerar träningen med övrig vårdpersonal, tycker att en stor fördel med att använda vårdhund i arbetet är att glädjen och motivationen till att träna ökar hos de äldre.

**Upplysningar: Karin Bylén, DFR/ÄF,
0225-157 26, rehab@garp-giab.se**

NY PÅ DFR

■ Jag heter Linnéa Hassis och arbetar sedan januari i år på Dalarnas forskningsråd. Jag är uppvuxen i Orsa och har sedan studerat på samhällsvetarprogrammet i Uppsala. Mitt huvudämne är freds- och konfliktkunskap där jag har en magisterexamen. Därefter har jag arbetat med folkbildning i Uppsala och Stockholm och också under några månader som lärare i indiska Himalaya. Nu är jag tillbaka i Dalarna och arbetar dels med ett länsstäckande projekt om unga politiker och dels med en studie av anhörigstödet i Orsa kommun. Jag kommer också att jobba med så kallad följeforskning i ett projekt om företagande i Dalarna, där ett av målen är att öka det kvinnliga företagandet i regionen.

Linnéa Hassis, 023-70 91 77, linnea.hassis@dfr.se

UTVÄRDERING AV FAMILJECENTER I SANDVIKEN

■ På uppdrag av individ- och familjeomsorgsnämnden i Sandvikens kommun har Dalarnas forskningsråd utvärderat verksamheten vid Familjecenter i Sandviken. Utvärderingens syfte har varit att belysa om antalet placeringar på Hem för vård eller boende (HVB) minskat 2002–2007, om insatserna bidragit till positiva förändringar för barn och ungdomar samt om föräldrarna upplevt sig stärkta i sin roll som förälder.

Antalet barn och ungdomar som placerats på institution har inte minskat sedan Familjecenters tillkomst i november 2001, men däremot har antalet vårdtydgn sjunkit. Av de tretton familjer

som valts ut för intervju var tolv nöjda med den hjälp de fått och dessa tolv upplevde sig även stärkta i föräldrarollen. Urvalet är inte representativt varför resultatet inte är generaliserbart.

Familjecenter spelar en allt viktigare roll i den sociala utredningen då de genom att träffa barn- och familjer på Familjecenter under utredningstiden, och genom sitt nära arbetssätt, kan bidra till förståelsen av vad barn och familjer behöver för hjälp. Familjecenter förefaller också ha fått en större roll än tidigare när det gäller att erbjuda ungdomar och föräldrar öppenvårdsinsatser som alternativ till institutionsplacering. De kan också bidra till att ge stöd under och

efter placering. Det bedrivs ett kvalitetsutvecklingsarbete på Familjecenter, men det skulle behöva utvecklas och tydligare fokusera på resultatet i familjernas livssituation. Sammantaget tyder resultatet av utvärderingen på att Sandviken har en väl fungerande och differentierad öppenvård.

Utvärderingen har genomförts av Ingrid Nyström Svensk och Karin Alexanderson, IFO Forum och finns att ladda ner från DFR:s hemsida.

Upplysningar: Ingrid Nyström Svensk, DFR/IFO Forum, 023-70 91 82, ingrid.n.svensk@dfr.se
Anna Danielsson, socialchef, Sandvikens kommun, 026-24 15 87, Lena Nilsson, enhetschef, Familjecenter, Sandvikens kommun 026-24 13 12
Per Åsbrink, verksamhetsutvecklare, 026-24 18 82

FORSKNINGSCIRKEL SAMLAR KOMMUN OCH LANDSTING

■ Personal från två olika verksamheter inom kommun och landsting har startat en forskningscirkel och utbyter erfarenheter kring sitt arbete med barn- och ungdomar.

Bakgrunden till cirkeln är den kritik som riktas mot socialtjänsten vars arbete anses vila på alltför lösa grunder. Under hand har kontakter med ledningen för barn- och ungdomspsykiatri i Dalarna visat att det finns ett gemensamt behov av att kritiskt granska sin egen kunskapsbas. Därvid uppstod idén att genomföra en forskningscirkel gemensamt för socialsekreterare och arbetsledare med personal från barn- och ungdomspsykiatri. Genom att två verksamheter från två olika huvudmän studerar sin egen praktik, tydliggörs också de organisatoriska förutsättningarna för en sådan praktik.

Deltagarna från Falun och Borlänge träffas var tredje vecka under 2009.

Upplysningar: Karin Alexanderson, DFR/IFO Forum, 023-70 91 37, karin.alexanderson@dfr.se
Anna-Maria Norén, bitr. verksamhetschef BUP i Dalarna, 023-49 10 70, annamaria.noren@ltdalarna.se

UTVECKLINGSSTÖD TILL VUXENHETEN I ÖREBRO KOMMUN

■ Dalarnas forskningsråd ger vuxenheten i Örebro kommuns socialtjänst stöd i ett kompetensutvecklingsarbete under våren 2009. Några människor som slutat missbruka alkohol/droger ska intervjuas av socialarbetare för att få en uppfattning om vilka förhållanden som bidragit till detta – något som med hjälp av forskarna ska relateras till tidigare forskning inom området.

Upplysningar: Anette Forsberg, DFR, 023-70 91 75, anette.forsberg@dfr.se
Karin Alexanderson, DFR/IFO Forum 023-70 91 31, karin.alexanderson@dfr.se

UTVECKLINGSSTÖD TILL STIFTELSEN DALAHEM

■ Dalarnas forskningsråd/IFO Forum och Stiftelsen Dalahem har träffat en överenskommelse om att IFO Forum ska ge stiftelsen stöd i kvalitetsutvecklingsarbete under 2009. Stiftelsen, som är grundad av kommunerna i Dalarnas län, utbildar och stödjer familjehem i Dalarna.

Upplysningar: Marie Nyman, DFR/IFO Forum, 023-70 91 85, marie.nyman@dfr.se samt Kamilla Peterson, 023-193 90 eller Sara Camarstrand, 023-192 90, Stiftelsen Dalahem

VÅGA VARA NY – NU STARTAR ÅTTONDE GRUPPEN

■ Sedan 2004 driver IFO Forum/DFR kompetensprogrammet *Våga vara ny*. Målgrupp är nyutexaminerade socialarbetare, som arbetat två år eller mindre och som är nyanställda i kommunerna. Syftet är att ge stöd till nya i yrket och att motverka personalomsättning. Under våren har den åttonde Våga vara ny-gruppen, med fjorton deltagare från åtta av länets kommuner, startat.

Upplysningar: Ingrid Nyström Svensk, DFR/IFO Forum, 023-70 91 82, ingrid.n.svensk@dfr.se

LÄXLÄSNINGSPROJEKT UTVÄRDERAT I ORSA

■ IFO-forum har utvärderat ett projekt i Orsa, "Maximalt lärande". Projektet gav en utvald grupp elever i årskurs 8 särskilt stöd i läxläsningssituationen och genom detta avsåg man att elevens självbild och studieförutsättningar skulle stärkas. Projektet pågick under läsåret 07/08 och har avrapporterats direkt till uppdragsgivaren.

Upplysningar: Marie Nyman, DFR/IFO Forum, 023-70 91 85, marie.nyman@dfr.se

Utvecklingscirkel kring kvinnors missbruksproblematik. Marie Nyman är samtalsledare.

HUR MÖTER ÖPPENVÅRDEN BEROENDEPROBLEMATIKEN?

■ Hösten 2008 startade DFR/IFO Forum i samarbete med Region Gävleborg FoU Vålfärd utvecklingsprojektet *Tjänstutveckling i den öppna vården för kvinnor och unga vuxna med missbruk- eller beroendeproblematik*. Projektet bygger på en kartläggning av 64 kommuners öppenvårdserbjudanden i Dalarna, Gävleborg, Västmanland, Örebro och Värmland som genomfördes våren 2006.

Där framkom bl.a. att få insatser var speciellt utformade för att möta behov hos kvinnor respektive unga vuxna (18–24 år) med missbruk- eller beroendeproblematik. Därför inbjöds de få verksamheter som riktar sig till dessa grupper, att delta i ett tjänstutvecklingsprojekt. Utvecklingsarbetet startade i november 2008 och avslutas hösten 2009 med en konferens.

Projektet består av två utvecklingscirkel. I den cirkel som riktar sig till kvinnor deltar fyra verksamheter från tre län. I den andra, som riktar sig till verksamheter som möter unga vuxna, deltar åtta verksamheter från samtliga fem ovan nämnda län. Syftet med projektet är att utveckla och beskriva det konkreta öppenvårdsarbetet för de nämnda grupperna med hjälp av tjänsteforskningens begrepp, så att insatserna även kan genomföras av fler kommuner.

Upplysningar: Marie Nyman, DFR/IFO Forum, 023-70 91 85, marie.nyman@dfr.se
Lina Pettersson, DFR/IFO Forum, lina.pettersson@orsa.se
Kaj Gustafsson, Region Gävleborg FoU Vålfärd,
025-404 02 32, kaj.gustafsson@regiongavleborg.se

ASI-UTBILDARE FINNS NU I LÄNET

■ Inom ramen för projektet ”Implementering av Nationella riktlinjer för missbruks- och beroendevården” (där region Dalarna och Landstinget Dalarna har tecknat avtal med SKL) har Marie Nyman och Ingrid Nyström Svensk under hösten 2008 utbildats till ASI-utbildare. ASI (Addiction Severity Index) är en strukturerad intervjuetod för kartläggning och bedömning och uppföljning av alkohol- och

narkotikarelaterade problem. Utbildarnas uppdrag är nu att tillgodose behovet av utbildning och upprätthålla kvaliteten i ASI intervju.

En första utbildning av 14 nya ASI-användare från 11 olika kommuner i länet har påbörjats i februari 2009.

Upplysningar: Marie Nyman, DFR/IFO Forum,
023-70 91 85, marie.nyman@dfr.se

Claes Herlitz har föreläst om befolkningens attityder och beteenden relaterat till HIV/AIDS för STD-klubben (delsektion i Svenska sällskapet för dermatologi och venerologi) på Svenska Läkaresällskapet i Stockholm.

Claes Herlitz har föreläst om ”Äldre i en föränderlig värld” vid Pensionärsforum Dalarnas konferens om pensionärernas villkor och möjligheter att påverka samhället på Brunnsviks folkhögskola.

Claes Herlitz har deltagit i en paneldebatt om värdegrund inom äldreomsorgen vid Falu kommuns omvårdnadsförvaltnings kvalitetsvecka hösten 2008.

Peter Möller har fortsatt att åka runt i Dalarna och presentera resultaten av enkätundersökningen om unga vuxnas livsvillkor. Fram till nu har han gjort presentationer för Sätters rehabiliteringsaktörer, socialnämnden i Sätters kommun, särskilt inbjudna i Gagnefs kommun, särskilt inbjudna i Mora kommun, kommunstyrelsen i Rättviks kommun, särskilt inbjudna i Malung-Sälens kommun och socialnämnden i Falu kommun.

IFO Forum vid Dalarnas forskningsråd med **Karin Alexanderson, Marie Nyman** och **Ingrid Nyström** Svensk svarade för två föreläsningar vid CKU:s (Centrum för kunskapsutveckling) konferens 28–29 oktober i Stockholm. Karin föreläste under konferensens tema *Evidensbaserad praktik i socialt arbete*. Marie och Ingrid berättade om sina tankar och erfarenheter av att vara metodstödare inom missbrukarvården.

Karin Alexanderson föreläste om evidens och utvärdering vid kurs för verksamhetsförlagda utbildare, VFU, Högskolan Dalarna 12 december 2008.

På inbjudan från Per-Åke Karlsson, FoU vålfärd Sjuhärad, Borås medverkade **Karin Alexanderson** 21 november 2008 vid en konferensdag för IFO-chefer från kommunerna i Sjuhäradsbygden.

Karin Alexanderson opponerade i januari vid ett slutseminarium i socialt arbete, vid Växjö universitet, som behandlade tillförlitligheten i DOK-intervjun. DOK används i kartläggnings- och uppföljningssyfte, som grund för problembedömning och behandlingsplanering inom missbruksvården och påminner om ASI. Forskarna Dahlberg & Anderberg planerar att lägga fram en doktorsavhandling senare under våren.

Vill du också prenumerera på DFR-nytt? Kontakta Gunilla Holm Nyberg. Adressen finns i rutan här intill. Prenumerationen är gratis.

Nya rapporter från DFR

FLYKTINGMOTTAGANDE I DALARNAS KOMMUNER

FLYKTINGMOTTAGANDE I DALARNA.
EN KARTLÄGGNING AV
INTRODUKTIONSINSATSERNA
I LÄNETS KOMMUNER

Av Giovanna Iacobucci
Nätrapport. Nedladdas gratis på www.dfr.se/publicerat

■ Dalarnas forskningsråd har på uppdrag av länsstyrelsen i Dalarna att gjort en kartläggning av kommunernas flyktingmottagande i länet. Resultatet presenterades av Giovanna Iacobucci i samband med en heldagskonferens som länsstyrelsen Dalarna anordnade hösten 2008. Rapporten finns att ladda ner på DFR:s hemsida.

Upplysningar: Karin Alexanderson, IFO/DFR,
023-70 91 37, karin.alexanderson@dfr.se.

DFR

Dalarnas forskningsråd är en stiftelse med Landstinget Dalarna som huvudman. Dalarnas forskningsråd kan enklast beskrivas som ett branschforskningsinstitut för offentlig sektor.

Ett ständigt pågående samtal med olika aktörer utgör basen för verksamheten – ett samtal som leder till att områden för forsknings- och utvecklingsverksamhet identifieras och genomförs.

Vid DFR finns tre större forskningsområden, vård och omsorg, regional utveckling samt samspelet mellan vetenskap och praktik. Inom vård och omsorg bedrivs huvuddelen av arbetet i de två tematiska verksamheterna äldre forskning (Äldre Forum) och individ- och familjeomsorg (IFO forum).

Forskningen inom regional utveckling bedrivs i huvudsak inom temat Hållbar utveckling i regioner (HUR). Inom forskningsprogrammet Samspelet vetenskap och praktik (SVEP) studeras bland annat hur forskningsresultat och evidensbaserad kunskap kan nyttiggöras, hur praktiken frågor kan komma in i akademien och hur interaktiva forskningsmetoder kan utvecklas.

SATSNING PÅ PERSONALENS KOMPETENS

KOMPETENSINVESTERING – EXEMPLET
STORA ENSO KVARNSVEDEN
av Jan Messing och Fredrika Säfström
DFR-rapport 2009:1
Pris 120 kr

■ I november 2005 startades en ny pappersmaskin vid Stora Enso i Kvarnsveden. Inför start och åren därefter satsade företaget stort på att kompetensutveckla sin driftpersonal och utveckla arbetsorganisation och arbetsformer. Dalarnas forskningsråd fick i uppdrag att följa och utvärdera dessa personalsatsningar.

I denna rapport beskrivs hur arbetet utformades och genomfördes. Deltagarna var överlag positiva till satsningarna och bedömde att kompetensen hade utvecklats och att satsningarna bidragit till att göra driftorganisationen mer effektiv, vilket också avspeglat sig i anläggningens produktivitet.

Satsningarna fokuserades på att utveckla medarbetarnas handhavandekompetens. Detta gjordes främst genom så kallad hands-on-pedagogik, det vill säga att teoretiska kunskaper och praktiska drifter-

farenheter används på ett medvetet sätt i lärsituationen. I rapporten speglas det konkreta utvecklingsarbetet i teorier om kompetens, lärande och förändringsstrategier.

Rapporten vänder sig till utbildnings- och utvecklingsansvariga i företag, organisationer och inom utbildningsväsendet. Erfarenheterna och kunskaperna från arbetet vid Stora Enso Kvarnsveden är en rik källa att ösa ur då frågor om kompetensutveckling och organisationsförändringar är aktuella.

Upplysningar: Jan Messing, DFR,
023-70 91 38, jan.messing@dfr.se

FoU-konferens 26–27 augusti: Hur gör man? – och bättre!

Hur gör man? – och bättre! är titeln på årets konferens som FoU Välfärd anordnar i Falun den 26–27 augusti tillsammans med Dalarnas forskningsråd, Region Gävleborg samt FoU-enheten vid Regionförbundet Uppsala län.

Konferensen, som i år även omfattar Hälso- och sjukvårdsområdet, fokuserar på metoder och teorier för hur man på bästa sätt kan arbeta i de regionala FoU-miljöerna. Just nu sammanställs alla de inkomna seminarieförslagen och ett detaljerat program kommer att presenteras i slutet av april.

Upplysningar: Thomas Tydén, DFR, 023-70 91 76, thomas.tyden@dfr.se